

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disquisitionvm Magicarvm Libri Sex

Delrío, Martín Antonio

Mogvntiae, 1624

Incipit Exorcismvm aquæ Frigidæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62472)

lo. ex tua- rum. de purgat. canon.

non put aut e simaniamus l &c.] admittit accusationem de nouo, & prescribit purgationem Canonicam iuratori- am. Vocat autem iudicium peregrinum, quia alienum a canonibus & more iudiciorum ab Ecclesia recepto. Et quia solebat aqua huiusmodi, per clericos benedici, ideo ad ipsam proba- tionem hoc pacto tollendam: dum non inuenirentur clerici ad hoc mu- nus: sanxit in conc. Generali Inno- cent. 3. ne vllus clericus purgationi a- quae feruentis aut frigidae, seu ferri candentis ritum cuiuslibet benedictio- nis, aut consecrationis impendat. c. sen- tentiam sanguinis ne cleri, vel mona. h. sacu. & cat.

Entibi formulam benedictionis ex dicto libro Gotthico, vna cum colla- tionibus formulæ editæ à Iureto.

INCIPIIT EXORCISMVM aquæ Frigidæ.

Um hominem vis mittere ad iudicium aqua frigida ob compro- bationem, ita facere debes. Acci- pe illos homines, quos vis mitte- re in aquam. Adduc eos in Ecclesiam, & coram omnibus illis cantet presbyter missam & fac eos ad ipsam missam offerre, cum au- tem ad communionem venerint, antequam communicent, interroget eos Sacerdos cum adiuratione ista, & dicat.

Adiuvo vos * homines per Patrem & Fi- lium & Spiritum S. & per * Christianita- tem quam suscepistis, & per S. Trinitatem quam * docuistis, & per istas sanctas reli- quas vel sanctam venerationem, que in ista Ecclesia sunt, vt non presumatis accedere ad hoc sanctum altare, nec istam sacram com- munionem accipere vlllo modo, si hanc causam vestra reputacionis (hoc est illa vel illa) feci- stis aut consensistis, aut scitis quis hoc egit.

A Si autem tacerint, * aut nullam profesio- nem inde dixerint, accedat Sacerdos ad al- tare, & more solito connumeret. postea vero comunicet illos, qui in aqua mittenti sunt.

Cum autem connumerat, dicat sacerdos * ad altare, * corpus hoc & sanguis Domini nostri Iesu Christi sit vobis ad probationem hodie *.

B Explet a missa * accipiat Sacerdos cru- cem & Euangelium & incensum, & per- gant ad locum destinatum cum aspersio- ne aqua benedicta vbi probentur. Et cum venerint ad ipsum locum * det i. is homini- bus bibere de aqua benedicta. cum autem dederit vni, cuique dicat. *

& pergat ad locum vbi omnes probantur. Cum a- tem venerit ad ipsum locum, det illis hominibus bibere de aqua benedicta.

* al. Litaniam faciens omnibus pro eadem causa Dom- num deprecantibus, det examinandis bibere de aqua benedicta, & cum dederit.

* In libro Iureti magna hæc in seqq. est confusio, & vt lup. quadam ina- niter repetuntur. Ex quibus tamen videntur quadam posse explicari.

C Hanc * aquam dedi vobis ad probationem hodie:

Postea coniuget aquam, vbi illos mittere debet dicens. ita.

D Nota in seqq. mutilum esse nostrum exemplar Gotthicum, supplendum ex m. f. Iureti: quare ex vtroque cō- cinnabo, quali vnam formulam, lu- retiana tamen lectione in marginem relata, ne confundam.

E Adiuvo te aqua in nomine Dei Patri- on nipotentis, qui te in principio creauit, * & te iussit ministram humanis neces- sitatibus, qui etiam iussit te segregari ab aqua sup. rioribus. Adiuvo * te per mes- sibile nomen Domini, videlicet Iesum Christum filium Dei viuunt, sub. unus pe- dibus elementum se calcabile prabus: qui etiam baptizari se in te elemento aqua-

* al. omn. * al. vnige- nitū Dei filium & p. s. T. q. s. * al. deest locuistis sed additur & per san- ctum Eua- gelium & per sanctas reliquias, quæ in ista Eccle- sia sunt, et nō pre- sum. vlllo modo cō- munica- re, neque accedere ad altare, si hoc fe- cistis, aut consensi- stis qui hoc ege- rint.

* al. nollit. hoc dicit. * al. ante * add. ad laudē & gloriā nominat. sui & ad Ecclesie suæ vili- tatem. al. expl. mil. ho- ar a p. am b. ad. tum ipse Sacerdos. Cum a- tem venerit ad ipsum locum, det illis hominibus bibere de aqua benedicta. * al. Hæc aqua est tribus ad proba- tionem die. Per Dominum nostrum Iesum Christum qui est re- cus iudeis & iulianis * qui est segre- gatus ab aliis quos sa- penitibus. * al. deest. nec al. * te cre- auit per tuum bile & effabile nomen Christi filii Dei. * al. deest. omni- potens. ita. Ang.

rum voluit. Adiuvo etiam te per S. Sanctum, qui super Dominum in te baptizatum descendit. Adiuvo te per sanctam & indiuiduam Trinitatem, cuius voluntate aquarum elementum diuisum est, & populos Israel sicis vestigijs transire fecit: ad cuius etiam inuocationem Helias, ferrum quod de manubrio exierat, super te natate fecit, ut nullo modo suscipias hos homines, nomine I. L. illo si in aliquo sunt culpabiles, de hoc quod illi obijciunt, scilicet aut per opera, aut per consensum, aut per vllum ingenium, sed facias eum supernatate super te: & nulla possit contra te facere aliqua causa malefactorum, nullaque praestigia demonum concinnari, vt inuestigatio Dei vel manifestatio possit occultari. Adiuuata autem, Per nomen Dei Christi praecipimus tibi, vt nobis per nomen eius obedias, cui omnis creatura seruit: quem Cherubin collaudant, dicentes Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus exercituum: qui etiam regnas & dominaris per infinita saeculorum saecula, Amen.

liffus diuina virtute contra naturam natans in suo manubrio telure fecit: vt n. m. f. huc hom. si in al. culp. est ex hoc q. obijciunt scil. aut opere aut consensu, seu conscientia, vel quolibet ingenio. Sed per virtutem Domini nostri Iesu Christi reijce ex te & fac illum natate super te quatenus cognoscant fideles Christi, nullum praestigium diuinae virtuti posse resistere, quod non detestum hat & omnibus manifestum. Adiuvo etiam, te per virtutem eiusdem D. N. Iesu Christi, vt ad laudem illius, cui omnis creatura seruit, & cui coelestis exercitus famularum clamaus S.S.S.D.D. & vt nobis adiurantibus & eius misericordiam obsecrantibus obedias, Qui regnat & dominatur per s. s. s.

In Gotthico exemplari immediate sequitur alia oratio: sed re eius exemplar Gallicum titulum interferit.
Honiū coniuatio.
Adiuvo* te homo N. per inuocationem Domini nostri Iesu Christi, per omnes Angelos & Archangulos, & per omnes Sanctos Dei, & per tremendi diuini iudicij, & per viginti quatuor Seniores qui quotidie laudant, & per quatuor Euangelistas Marcum

A & Mattheum, Lucam & Ioannem, & per duodecim Apostolos, & per duodecim Prophetas, & per omnes sanctos Dei Martyres, & per sanctos Confessores & sanctas virgines, per Principatus & Potestates, per Dominationes, & virtutes caelorum, per Cherubin & Seraphim, per omnia coelestia Angelorum agmina, Adiuvo te per tres pueros, Sistrach, Misach, & Abdenago, & per centum quadraginta quatuor millia Martyres, qui pro Christi nomine passi sunt, & per S. Mariam matrem Domini nostri Iesu Christi, & per populum sanctum Dei, & per illum baptismum qui te regenerauit per manus sacerdotis. Adiuvo te * vt si de hoc furtum aut homicidium aut adulterium aliquem fecisti, aut consentaneum exinde fuisti, & sic habes cor incrassatum & induratum, vt hoc approbationis Dei iudicium, per aliquod malefium euacuari vel euertere te posse facere credideris, siculpabilis es euanescat cor tuum, & non suscipiat te aqua ista, nequellum malum possit inimicus contra hoc elementum praualere, sed manifestetur vel

B
C
D
E
F
G
H
I
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
V
X
Y
Z
arch. & per oēs Principatus & Potestates Dominationes quoq; & virtutes, & pro Deo sedilia. Cherub. & Seraphim per diem tremendum iudicij Dei necno & viginti quatuor seniores, qui quod dicit laudat Deū, & per quatuor Euangelistas, & per sanctos Apostolos quoque Martyres & Confessores, necnon per sanctam Mariam, & per omnes virgines, & per centum quatuordecim milia Martyrum.

declaretur Dei virtus in isto loco per inuocationem Domini nostri Iesu Christi. Propter hoc obnixte te deprecamur Dominus fac signum in homine isto, vt si culpabilis est reprobationis causa, declaretur per hoc iudicium tuum, rei veritas & nulla tenus eum recipiat aqua ista. Hoc autem fac Domine ad laudem & gloriam tuam, per inuocationem nominis tui, vt omnes cognoscant, quia tu es Deus noster bene dictus & laudabilis. Per immortalia saecula saeculorum. Amen.

sanctum Dei, vel per sanctum baptismum in quo renatus es. Si tu hoc malum fecisti, ex quo culpatus, vel assensum aut baiulasti, aut in domum tuam recepisti, aut inde conficius, aut contentaneus exististi: coram omnibus dicito. Quod si diabolo suadente celare disposueris, & culpabilis exinde es: euanescat cor tuum incrassatum & induratum, & non suscipiat te aqua incredulum & seductum: vt dicat populus, quia Deus noster iudex est, cuius potestas in saecula saeculorum, Amen. Hac forma verbi breuior & succinctor est, sensu tamen conuentum Gotthica. * seqq. mutila & mendosa * inimici Partium

(*Id. in al.
* al. san-
ctum Ev.
& sanctā
cr. & san-
ctificatis
omnibus
aqua be-
nedicta,
cum ti-
more, &
reuerētia
Dei filii
de eius
clemētia
proiciat
in aquā.
Et nihil
amplius
habet eo-
laret.*)

Post conurationem autem aqua exuat eos vestimenta suis, [& induat eos vestimenta de exorcista, & alliget in eis singulariter sinus relictā consuetudini:] faciatque eos osculari * Ea angelium & crucem, & post hac aspergat super vnumquemque ex ipsis de ista aqua benedicta, & dicat adurationem sequentem, & proiciat eos statim singulariter in ipsam aquam. Hac autem omnia facere debet ieiunus: & neque illi antea comedant, neque ipsi qui eos mittant.

Sequitur exorcismus.

Exorciza te creatura aqua in nomine Dei Patris omnipotentis & in nomine Iesu Christi filii eius Domini nostri, qui regnat cum Patre & Spiritu sancto: ut fias aqua exorcizata ad effugandā & euacuandam omnem potestatem, & omne phantasma diaboli, ut si iste homo descenderit in istam aquam, & innocens est de huius reputationis causa, pietas Dei omnipotentis liberet eum, & recipiat eum tuum elementum. Et si culpabilis est & presumptuosus in istam aquam descenderit, non eum recipiat, sed declarari dignetur virtus tua in eum, ut omnis homo timeat & contremiscat nomen gloriae tuae sanctum. Per cuncta secula seculorum Amen Domine libera innocentes & conserua fideles, Amen.

Habes (Lector) ritum vniuersum huius probationis per aquam frigidam, qui olim in usu, & quem canones Pontificij vetant: non propter verba vel solemnia ritualia, quae pleraque pia, et si non desint aliqui in his nœui: sed propter ipsam rem, & quia haec à vulgo paulatim recepta fuerant Pontificibus tamen Romanis reclamantibus: Nam Pontifices merito damnabant hanc Dei temerariam tentationem, & miraculi quasi Iudaicam postulationem. Et ob-

seruatione dignum est obtinuisse paulatim vbiq̄ Pontificiam prohibitionem, primum quo ad reliqua crimina: deinde post Diui Bernardi tempora etiam quo ad haesim: abufum denique haesisse in solo crimine Maleficij seu Magiæ: ita tamen haesisse in hoc crimine, ut sine vlla Dei inuocatione, sine villo ritu pietatis aliquid praefereute, quasi per ludum Iudices hac proba abutantur quibusdam dumtaxat in regionibus. Nam hodie in multis Germaniæ locis maxime VVestphaliæ circulo, vtuntur hac proba, in maleficis indagandis: quas enim fama, vel aliarum depositione, suspectas habent: eas statim absque vltiore inquisitione capiunt, captasque extra urbem deducunt: & in aquam frigidam ita conijciunt, vt dextra manus sinistro pedi, sinistra vero dextro pedi sit alligata: & si supernatat, veneficas vehementius suspicantur, & idcirco duriori subiiciunt quaestioni: sin submergantur, innocentes esse credunt. De hoc genere purgationis seu potius probæ, haec tenus inter Catholicos, quibus illibata canonum auctoritas probe constitit, illicitam esse: sed Nouatores, qui à Romana Ecclesia descuerunt, mire digladiati. Licitam esse, mordicus defendit, Arnold. Scribonius Philosophus Marpurgenfis: illicitam contra ostenderunt prolixè, non VVierus solum & Bodinus: sed insuper libellis ex professo, Ioannes Euuichius, Hermannus Neualdus, & Augustin. Lerchemerus, & ex I. C. Oldendorpius, Hotomann. Ioann. Borcholt. Venatorius & alij, quos citat & sequitur Godelman. lib. 3. de Lamijs cap. 4. quos ego, vt eiusdem sectæ homines non magni facio, sed hæreticos hæretico Scribonio obijcio, vt saltem intelli-

Excusus
liber Co-
loniæ
Gymni-
cum an.
no 1568.
Defensio
probe a-
que frigi-
dæ &c.

gant Nouatores:hanc esse suorum com-
munem opinionem , à qua in iudicijs
non tam temere deberent recedere.
Postea prodijt libellus cuiusdam Iure-
consulti: qui, ex Catholicis vnus & to-
lus, hucusque (quod sciam) scriptis
hunc iudicium abusum defendere cona-
retur. Res magni est momenti: & pro-
inde diligenter, non obiter tractanda
& disquirenda veritas, non verborum
copia, sed rationum momenti. sit
ergo.

QVÆSTIO V.

*De proba (vt vocant) aquæ frigidæ,
qua strigib. explorandis in Germania
quidam vtuntur.*

SECTIO I.

*Discutitur opinio & rationes
Adolphi Scribonij.*

A I. H. Adolphus Scribonius,
huius sententiæ, & praxis iu-
diciariæ acerrimus defensor,
conatur eam stabilire ratio-
nib. partim physicis, partim hyperphy-
sicis, ad physicam enim pertinet, quod
dicit de dæmonis leuitate, sagarum pō-
dus super aquas sustinente: ad Theolo-
giam vero, quod de odio & antipathia
aquæ ac lagarum. Sed vt hoc commodi-
intelligatur, accipite dicta illius, vt sunt
à Richio a representata: cui & alij ea
referentes, hac in re, consentiunt: b non
ea contraho etsi possim facile, ne quis
me calumniari suspicetur. Dicit ergo
ille, hanc supernationem Sagarū pro-
uenire ex Satânica leuitate, vt causa ef-
ficiēte. Satanam enim esse natura le-
uissimum, vt pote plus de aère, quam
de aqua participantem, & ideo posse
illas sustentare super aquis: duobus

A modis, vel se supponendo sagis, & eas
quali dorso eleuando: vel etiam se ijs
vniendo, & toti illarum corpori, oc-
cupatione & possessione quadam, in-
fundendo: non quidem hypostatica
vnione, aut mixtione physica intrinse-
cè coadunando; sed leuitate sibi connata
illis quodammodo, per præsentiam
suam, data & quasi communicata. *caco-*
dæmon ergo (inquit) substantialiter in sagis
diffusus, eas retinet, quantum scilicet ad in-
psum spiritum, qui sine sua essentia eas inha-
bitat, non quantum ad substantiam partium
corporis sagarum. Leuitas ergo ea non est,
quæ à forma corporis immediatè prouenit:
sed aduentitia, externa, & aliunde acce-
pta.

B Hæc ille, vt obscure, sic sane men-
dosè. Obscurissimè: quia vel hoc tantū
vult: sagas à dæmone sustentari, præ-
rogatiua leuitatis. quæ ex aerea natura
in eo vim habet aquis emergendi: idq;
subingresso corpus dæmone, vt solet
subingredi energumenas: tuncque illas
emergere more vtrium inflatorū: vel,
si hoc non vult, certe fallitatem sen-
tentiæ nō intellectæ his inuolucris ver-
borum perperam coaggregatorum con-
textit & obruit. Mendosè vero, quia v-
D terque modus ille supponit dæmonem
aereum habere corpus: quod alibi re-
futatum. igneum potius haberet, &
sic ab aqua extingueretur, vel aquam,
excalesceret, & ebullire cogeret: quæ
ambo experientiæ, & rectæ rationi re-
pugnant:

E Illa etiam secum pugnant: caco-dæ-
monem substantialiter in sagis diffun-
di: & spiritum sine sua essentia eas in-
habitare. Quis etiam credat sagas om-
nes esse à dæmone possessas, vt sunt
arreptitij seu energumeni: & vt fuere
Gergezenorum fues? hoc ipsæ sagæ
negant, & experientia refellit. Si ob-
fidet, quomodo apparet foris illas ac-